

PRÀCTIQUES DE LLENGUA

Enric Valor · Rosa Serrano

6



**Expressions peculiars de la
llengua: locucions i frases fetes**

1. Locucions

1.- Una locució és un conjunt de mots que tenen el valor d'una categoria gramatical.

Observa aquestes frases quasi sinònimes quant al seu significat, però formades en uns casos amb categories gramaticals simples o amb locucions.

Plovia molt

(adverbi)

Plovia a bots i barrals

(locució adverbial)

Gastava diners abundosament

(adverbi)

Gastava diners a manta

(locució adverbial)

Té un motor resistent

(adjectiu)

Té un motor a prova de bomba

(locució adjectiva)

Tornarà a les quatre

(preposició)

Tornarà al voltant de les quatre

(locució prepositiva)

Llig aquestes frases on trobaràs subratllades diferents categories gramaticals i diferents locucions i copia-les en les columnes corresponents:

- No m'enamoraré mai, vaig dir ahir. No m'enamoraré mai més, he dit avui després d'entrar a classe.
- El teu amic és miop? No és curt de vista; el que és és curt de gambals.
- Tenia por de suspendre. Per por de suspendre s'estudià tot el temari i el qüestionari de cap a peus.
- Sempre parlava sincerament i, malgrat expressar-se amb el cor a la mà, la gent recelava d'ell.

Categoria gramatical simple

mai

Locucions

mai més

2.- Quan les locucions tenen el mateix valor que un adverbí, s'anomenen *locucions adverbials*, i denoten la mateixa circumstància temporal, modal, quantitativa, que l'adverbí al qual s'assembla.

Llig amb atenció aquest text. Després, subratlla les locucions adverbials que hi trobes i classifica-les segons el tipus d'adverbí al qual corresponen:

Passaren bona cosa d'anys fins que els arbres donaren fruits. Després ho feren a bastament. Tan bon punt maduraven les cireres, l'hort del senyor Martí s'omplia de gent.

La processó humana s'iniciava a la vesprada i fins a poqueta nit no cessava l'activitat recollectora.

La gent agafava les cireres a grapats i, en qüestió de deu segons, les cistelles eren plenes a vessar.

La gent s'hi trobava d'allò més tranquil·la perquè, tot i que sabien que el senyor Martí era a l'aguait, comptaven amb el seu consentiment.

L'home –un vell de setanta anys sense descendència– obria la seua casa de bat a bat per tal que la gent del seu poble collira debades els fruits tan saborosos, i s'alegrava de veure'ls anar amunt i avall del camí.

LOCUCIONS ADVERBIALS

Temporals

Modals

Quantitatives

De lloc

3.- Com podràs observar, no totes les locucions fan el paper d'un adverbí. N'hi ha algunes que fan la mateixa funció que un adjectiu (*d'allò més tranquil·la*), que una conjunció (*tot i que*), que un substantiu o que una preposició.

Llig amb atenció aquest repertori i classifica-les segons consideres:

a rossegons
de categoria
dret i fet
a la fi
dia feiner
abans que
fins a
per mitjà de
tot i que
colp d'ull

LOCUCIONS

ADJECTIVES	_____	_____
ADVERBIALS	_____	_____
CONJUNTIVES	_____	_____
PREPOSITIVES	_____	_____
SUBSTANTIVES	_____	_____

Fes una frase amb cadascuna d'aquestes locucions. Exemple:

A la fi: A la fi aconseguírem el permís

Dia feiner: _____

Fins a: _____

De categoria: _____

4.-

Que trist és saber que a Somàlia la vida val un cafè

Dr. Josep Vargas
des de Mogadiscio, Somàlia.

La sequera més terrible del segle assola aquesta ja pobra regió de la terra, abandonada de tots, on els nens i els ancians moren de set.

La sequera no ha fet més que agreujar la misèria d'un poble que pateix guerres tribals, cruels, insensates; fam endèmica perquè la seua agricultura està destruïda; epidèmies de colera, diftèria... allí _____ una grip és mortal.

En aquest país, com en tot Àfrica Austral, les ajudes internacionals _____ importants, no són suficients. Els seus habitants reben l'aportació alimentària més baixa del món. A penes 400 grams diaris, bàsicament dacsa. Amb la sequera més espantosa que es puga imaginar, un got d'aigua és el bé més preuat que posseeixen, i _____ està infestada.

A Mogadiscio, _____ qualsevol població somalí, veig morir la gent sense _____ queixar-se. La



sequera ha assecat _____ les llàgrimes.

¿Per què els europeus som tan indiferents al terrible destí de milions de persones, per a les quals fins el sèrum és la diferència entre viure o morir?

Els Metges Sense Fronteres som aquí, voluntàriament, tractant d'ajudar amb totes les nostres forces a salvar vides. No tenim prou mitjans. Ens falten medicaments, aliments; ens falten mitjans per adquirir sèrum, material d'hospital, roba, equips de desinfecció.

Les dones, homes i nens que

_____ sobreviuen aquí no comprendran mai que en altres regions del món es viu en l'abundor, que l'aigua que ells no tenen per a viure es malgasta en fonts, piscines i dutxes diàries. La vida d'un somalí val el mateix que un cafè a Europa. Amb el que gastem per prendre una simple tassa diària, aconseguim salvar una vida: amb 2.400 pts. al mes (un cafè diari al preu de 80 pts. en qualsevol bar), tenim per evitar que un dels quatre genets de l'Apocalipsi s'enduga un nen o un jove amb un destí fatal: haver nascut a l'Àfrica Austral en comptes d'una regió europea. Per què no comparteix un poc de la seua sort amb ells?

NOTA. Metges Sense Fronteres és una organització totalment altruista, formada per metges, infermeres i infermers i professionals especialitzats que treballen voluntàriament i desinteressadament per salvar vides i ajudar els pobles més necessitats. Recentment li va ser atorgat el Premi Príncep de Astúries de la Concordia en reconeixement al seu treball humanitari.

Aquest grapat de locucions s'han escapat del text horroritzades, potser, davant de tanta misèria.

encara que, fins i tot, en general, ni tan sols, com a, fins i tot, a penes.

Intenta tornar-les cadascuna al seu lloc després de llegir-lo amb deteniment.